

Mireisz László

Hollósy József (1860-1898)

A magyarországi buddhizmus első képviselője, aki menedéket vett buddhista volt, s akitől a buddhizmus magyarországi megjelenését számítjuk, Hollósy József volt. Az általa lefordított és kiadott *Buddhista Káté* megjelenését (1893) tekinthetjük a magyarországi buddhizmus kezdetének. Eszerint jelenleg a Dharma Magyarországon való megjelenésének 111. esztendejét éljük. Méltán nevezhetjük Hollósy Józsefet Kőrösi Csoma Sándor után a második magyar bóddhiszattvának.

Hollósy József a Hollósy család harmadik fiaként, Ferenc és Simon öccseként jön a világra 1860-ban. A gimnázium hét osztályát Máramaroszigeten végezte, majd a budapesti Mintarajztanodában, később a müncheni képzőművészeti akadémián tanult Gabel tanítványaként. 1880-84 között ösztöndíjas Münchenben. A továbbiakban Bincsik Mónika *Hollósy József* című munkájából idézünk: „Alaposan körüljárva a kérdést, a Hollósy fivérek arra a következtetésre jutottak, hogy ha a „tisztá vízhez” akarnak eljutni, Münchenből sürgősen távozniuk kell. József ekkor Olaszországba utazott, ahol a műemlékeket tanulmányozta, de amikor 1884-ben betegeskedése miatt szülőföldjére visszatérni kényszerült, már nem az ígéretes tehetségű ifjú festő érkezik haza, hanem az indus filozófiában elmélyedt bölcs, aki egy anekdota tanúsága szerint bátyja egyik képét – Krisztus levétele a keresztről – heves indulatában, keresztény tárgya miatt szétvagdalta.”

A buddhizmussal Hollósy József valószínűleg Münchenben ismerkedett meg, itt már korábban számottevő buddhista közösség alakult ki. (Erre utal az is, hogy németből fordított.) Első megjelent munkája: *Buddhista Káté, bevezetésül Gótamó Buddha tanáéhoz. A délvidéki buddhisták szent iratai után az európaiak használatára összeállított és jegyzetekkel ellátta Szubhádra Bhiksu.*

„A *Káté* első kiadása 1893-ban Máramaroszigeten jelent meg, majd az érdeklődésre való tekintettel 1901-ben másodszer is kiadták. A mű nagy visszhangot keltett és pozitív kritikát kapott, ami jól jellemzi a korhangulatot... A *Kátét* Jókai Mór is ismerte, sőt *A mi lengyelünk* című regénye *Buddhisták Magyarországon* című fejezetébe beillesztette a benne foglaltakat... 1897-ben jelent meg Félix álnéven Farnos Dezső *A Buddhista Káté* című édeskés ízű regénye Nagyenyeden, melyben néhány rejtett utalás magára a *Káté* szerzőjére, Hollósy József-re is vonatkozhat, habár szigorú életrajzi egyezések nehezen lennének kimutathatók. (Az eredeti *Kátét* Henry Olcott állította össze 1887-ben, burmai gyerekek oktatására. Formájában a keresztény katekizmusok kérdés-felelet sémáját követi. Hollósy József előszavát követően tárgyalja a mű a Buddha életét, a Tant és a Kiválók testvériségét, gyakran párhuzamba állítva a Buddhát Krisztussal.)

Hollósy József második munkája a *Buddha mondák* című könyv volt, mely 1896-ban jelent meg Máramaroszigeten. Ez Karl Eugen Neumann *Zwei Buddhistische Suttas* című művének fordítása, s három szuttát tartalmaz: *Az aszkétaság gyümölcseinek szuttája, A kinszenvedés nagy szuttája, A rossz és a jó asszony története*, valamint a végén a *Dhammapadából* való verspárok

következnek. A *Dhammapada* fordításának befejezésében korai halála akadályozta meg.”

Hollósy József bátyja, Simon, utolsó korszakában az általa alapított nagybányai festőiskolában a Buddha tanait igyekezett ötvözni a magyar hagyománnyal. Természetfelfogásában is fellelhetők a buddhista hatások. Magát olyan „vezető”-nek, azaz mesternek nevezte, akiben „a buddhizmus inkább megerősítette korábbi meggyőződését, mintsem megváltoztatta volna” (*Nyugat*, 1918, 24. sz.).

Érdekes az is, hogy a harmadik fiútestvér, Hollósy István, akit Máramaroszigeten közjegyzőként, neves íróként tartottak számon, 1913-ban megjelent könyvében – *Magyarország őslakói és az oláhok eredete, tekintettel a nemzetiségi kérdésre és a magyarság történelmi hivatására* – sok helyen hivatkozik a „buddhista elvek”-re.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy Felvinczi Takács Zoltán, a Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Művészeti Múzeum első igazga-

tója, valamint a későbbi Buddhista Misszió és a Kőrösi Csoma Sándor Buddhológiai Intézet munkatársa, Hollósy Simon tanítványa volt, vagy hogy az Indiába elvándorolt Sass-Brunner Erzsébet férje és mestere, Sass Ferenc is a Hollósy-iskolából indult, csakúgy, mint Baktay Ervin, aki végig az ő tanítványának mondta magát.

A betegeskedése ellenére is askéta életmódot folytató Hollósy József 1898. április 11-én hunyt el hosszas szenvedés után. Sírfelirata a *Dhammapadából* vett idézet:

„Virrasztónak hosszú az éj,
Fáradt restnek hosszú az út,
Igazságot nem látónak
Hosszú ez a bujdosó lét.”

(A szerző 1950-ben született Budapesten. 1978-tól 82-ig a Kőrösi Csoma Sándor Buddhológiai Intézet buddhista papképző szakát végezte el, mely Buddhista pappá szenteléssel, szerzetesi fogadalommal zárult.)

(A világhálóról tallózta Bálintné Kovács Júlia)

Karácsonyi Péterre emlékeztek

Hétfőn este születésének 73. évfordulóján emlékezett meg a nagykarolyi önkormányzat keretén belül működő kulturális igazgatóság Karácsonyi Péter zenetanárra, a nagykarolyi könnyűzenei mozgalom irányítójára. Az országsszerte elismert zenész, oktató és végül, de nem utolsósorban menedzser 12 éve távozott az élők soraiból.

A hétfői rendezvényen sokan részt vettek, Karácsonyi Péter egykori zenésztársai, barátai, ismerősei, valamint testvére, Karácsonyi Károly, továbbá a Nagykarolyi Művelődési Központ növendékei, akik a néhai zenetanár munkájának gyümölcséből táplálkoznak.

Bogdan Georgescu, a kulturális igazgatóság vezetője köszöntötte a résztve-

vőket. Felszólalásában kihangsúlyozta, hogy nem ő, hanem az egykori zenésztársak kellene beszéljenek Karácsonyi Péterről, ő csak annyit tud elmondani, hogy mit jelent Karácsonyi Péter 2013-ban, hiszen kulturális igazgatóként szem előtt tartja, ahogyan a zenetanár munkája tovább él mind a művelődési központban, mind pedig a diákklubban.

Az igazgató elmondta, hogy a nagy-károlyi könnyűzene-mozgalom nem azért volt sikeres, mert a károlyi zenészek voltak a letehetségesebbek, vagy nekik voltak a legjobb hangszereik, hanem azért, mert Karácsonyi Péter rendkívüli érzéssel építette fel a zenekar repertoárját, arculatát és felállását. Bogdan Georgescu egy történetet is elmesélt, miszerint tavaly zenekarukkal, az In Extensóval egy közös filmezésen vettek részt A.G. Weinberger elismert blues-gitárossal. Az „idegenvezetőjük”, aki mutatta a stúdió felé vezető utat, megtudván, hogy Nagykárolyból érkeztek, egyből azt a kérdést tette fel, hogy él-e még Karácsonyi Péter?

Ebből is kivehető hogy milyen népszerű, mennyire befolyásos személyiség volt országszerte a nagykárolyi zenetanár, aki több mint háromezer gyermek számára tanította meg a zenei alapokat a Castelanii együttes fennállása során.

Bogdan Georgescu említést tett a további célokról is, szám szerint háromról: post mortem díszpolgári címet szeretnének kérni Karácsonyi Péternek, továbbá róla kívánják elnevezni a Nagykárolyi Művelődési Központot és végül, de nem utolsósorban, mivel a Castelanii zenekar 1964-ben alakult, jövőre egy nagyszabású fesztivál keretében ünnepelnék meg az együttes születésének 50. évfordulóját.

Szűcs József, a Nagykárolyi Művelődési Központ könnyűzene szakának irányítója kiváltságnak érzi, hogy „Péter bácsi” mellett nőhetett fel, tőle tanulhatta meg a könnyűzene alapjait. „Kivételes

Főhajítás Karácsonyi Péter emlékére

pedagógus volt, értett az emberek nyelvén” – mondta Szűcs József, aki hozzátette, hogy a zenei tanítása mellett egy olyan értékrendet tanulhattak meg tőle, amely meghatározta életüket, pályafutásukat, majd arról is beszámolt, hogy egy könyvet szeretne kiadni Karácsonyi Péterről, és a Castelanii együttesről, ezért a jelenlévők közül megkért mindenkit, hogy amennyiben találnak otthon régi fényképeket a zenetanárról, vagy a zenekarról, juttassák el hozzá e nemes cél érdekében.

A nyitóbeszédet követően a Nagykárolyi Művelődési Központ három nővendéke énekelt el egy-egy dalt, a rendezvény pedig egy zenei aláfestéssel el látott vetített képes összeállítás lejátásával zárult. Ebben a Castelanii együttesről készült régi fényképeket, valamint a 40 éves megemlékezésen készült fotókat láthatták a jelenlévők.

(nagykároly.ro – 2013. 03. 25.)

Tallózásaim közepette rátaláltam a régebben Nagykárolyban, ma már Németországban élő Karácsonyi Károlynak egy írására (a 33–34. oldalon), a Kolozsváron megjelenő Keresztény Szóban. A szerző évek óta olvasója a Füzeteknek is.

(Bálintné Kovács Júlia)

Karácsonyi Károly

Örmény vonatkozású utazási emlékek Szingapúrból

Az 1999-ben tett világméretű utam első állomásán, Szingapúrból, beiktattam látogatási programomba (nem véletlenül) az itteni örmény közösséghez kapcsolható néhány ismert objektum felkeresését. Előjáróban annyit jegyeznek meg, hogy a Délkelet-Ázsiában fekvő, közel hárommillió lakosú mini országban, ahol a bűnözés, sőt még a korrupció is szinte ismeretlen fogalmak (ilyesmi is létezhet!), az életszínvonal rendkívül magas. A zsúfolt városállamban mindenütt példás tisztaság uralkodik. Éppen ezért úgy emlegetik, mint az „ázsiai csodát”, amely számos náció gyermekeinek ad otthont (ezek között az európaiak még 10 százalékot sem tesznek ki). Legszámasabban a különböző ázsiai országokból érkezett népcsoportok, amelyek közül néhányan külön negyedeket alkotnak. Az örmények már a 19. század elején megalakult brit gyarmat első „honfoglalói” között feltűntek.

A mai lakosság eme változatos összetételének tükröképe a száznál is több templom, mecset, zsinagóga, hindu és buddhista szentély, imaház, amelyek itt békésen megférnek egymás szomszédságában. A különböző felekezetek és nemzetek közötti vallási türelmetlenség vagy etnikai konfliktus itt abszolút ismeretlen. Lehet, hogy ezek a fogalmak mégiscsak a nyomor és az alacsony életszínvonal függvényei? Döntse el az olvasó!

Az örmény népcsoporthoz kapcsolható jelentősebb középületek sorából az első formájában a 19. században épült és ma Szingapúr szimbólumaként ismert Raffles-hotelt említtem. Nevét e modern angol gyarmat megalapítója, Sir Standford Raffles után kapta, aki először 1919-ben tette a lábát az akkor trópusi erdővel borított szigetre. Ezt

A szingapúri örmény templom

a neves épületet az örmény nemzetiségű három Szárkisziján testvér építette át pompás neoreneszánsz stílusban. Még a közelmúltban is alig zajlott a szigeten olyan kulturális esemény, a város történetében fontos mozzanat vagy látogatás (uralkodók, politikusok, írók, művészek), amelyhez Kelet-Ázsia leg híresebb luxushoteljének valamilyen formában köze ne lett volna.

Szingapúr katolikus templomai közül a legrégebbit az örmény közösség építette 1835-ben. A némi módosításokkal ma is fennálló impozáns épület a város meglehetősen zsúfolt központjában áll. Fehér színű, karcsú tornya alapján könnyen betájolható. Ott jártamkor környéke csendes volt, ajtaja nyitva állt, így bemehettem, gyertyát gyűjtettem elhunyt családtagjaimért

A helyi híres botanikus kertben megtaláltam a szigetállam nemzeti növényét, amely nevét (Vanda „Miss Joaquim”) egy helybéli örmény hölgyről, Agnes Joaquiról kapta. Sajnos a pillanatok alatt érkező kiadós trópusi eső miatt nem sikerült jó fényképfelvételt készítenem a magas termetű, lila virágú,